

กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ของโรงเรียนเม็กรายมหาราชวิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย*

รติญา สอนวิเศษ^{1*} พูนชัย ยาวีราช² สมเกียรติ ตุ่นแก้ว³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Corresponding author e-mail: 668914038@crru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็กรายมหาราชวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ 2) เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญ และ 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่ามีการพัฒนาในระดับมากในทุกด้าน ด้านผู้เรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ โดยเฉพาะด้านเครื่องมือที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงความสำคัญของการจัดหาและใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการสนับสนุนการจัดการเรียนรวม และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความคาดหวังสูงในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความหลากหลายได้ 2) ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมพบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล มีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบเรียนรวมในระดับสูงที่สุด นอกจากนี้ ด้านนโยบาย ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบเรียนรวมในลำดับรองลงมา 3) กลยุทธ์ที่พัฒนา ได้แก่ (1) พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (2) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร (3) ยกย่องคณาจารย์และบุคลากร (4) พัฒนาและใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน (5) พัฒนาระบบการประเมินสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรียนรวม นำไปสู่การกำหนดโครงการ 12 โครงการ และกิจกรรม 28 กิจกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารจัดการ; การศึกษาแบบเรียนรวม; โรงเรียนเม็กรายมหาราชวิทยาคม

* Received: 20 February 2025, Revised: 14 March 2025, Accepted: 15 March 2025

Strategies for School Management to Enhance the Quality of Inclusive Education at Mengrai Maharaj Wittayakhom School, Secondary Educational Service Area Office Chiang Rai

Ratinya Sonwiset^{1*} Poonchai Yawirach² Somkiet Tunkaew³

¹Master of Education in Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

²Faculty of Education Field of Study: Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

³Faculty of Education Field of Study: Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

* Corresponding author e-mail: 668914038@cr.ru.ac.th

ABSTRACT

This research aims to study management strategies for enhancing the quality of inclusive education at Mengrai Maharaj Wittayakhom School, under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office. The objectives are: (1) to examine the current and desired conditions, (2) to analyze key influencing factors, and (3) to develop school management strategies to improve the quality of inclusive education. The findings indicate that: (1) The current state of inclusive education management has significantly developed in all aspects, including students, learning environments, instructional activities, and educational tools. Notably, the tools aspect received the highest average score, highlighting the importance of acquiring and utilizing appropriate tools to support inclusive education. The desired conditions for all aspects were at the highest level, particularly in instructional management, reflecting high expectations for developing effective learning processes that address the diverse needs of students. 2) Key factors affecting school management in inclusive education revealed that human resources had the most significant impact. Additionally, policy implementation was another crucial factor influencing school management for inclusive education. (3) The developed strategies include: (1) Enhancing the learning environment, (2) Improving resource utilization efficiency, (3) Upgrading the capabilities of teachers and educational personnel, (4) Developing and integrating technology into teaching and learning, and (5) Establishing an evaluation system for inclusive learning environments. These strategies led to the formulation of 12 projects and 28 activities, aimed at systematically and effectively enhancing the quality of inclusive education.

Keywords: Management Strategies; Inclusive Education; Mengrai Maharaj Wittayakhom School

บทนำ

การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึงการจัดการศึกษาโดยไม่แบ่งแยกผู้เรียนที่มีความบกพร่องหรือความต้องการพิเศษออกจากผู้เรียนทั่วไป แต่ให้ทุกคนเรียนรู้ร่วมกันในสภาพแวดล้อมเดียวกัน โดยมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทุกฉบับ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาได้กำหนด แนวทางการจัดการศึกษาเกี่ยวกับคนพิการไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาส เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่

น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐ ต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้อง จัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายที่สำคัญสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยประกาศให้ปีดังกล่าวเป็น "ปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ" นโยบายนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและครอบคลุม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การประกาศปีแห่งความร่วมมือนี้สะท้อนถึงความมุ่งมั่นของกระทรวงศึกษาธิการในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่รวมคนพิการเข้ากับการเรียนรู้ในระบบปกติ (Inclusive Education) นโยบายดังกล่าวยังส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการเรียนร่วมในห้องเรียนปกติ การจัดการศึกษาเฉพาะสำหรับความพิการ รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและการฟื้นฟูสมรรถภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านการศึกษาแบบเรียนรวม โดยเฉพาะการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้แน่ใจว่าคนพิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง ซึ่งการกำหนดนโยบายดังกล่าวเป็นการยืนยันถึงการส่งเสริมสิทธิทางการศึกษาของคนพิการตามที่ระบุในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2556 ที่กำหนดให้คนพิการมีสิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและไม่มีค่าใช้จ่ายตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้สังคมแน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและไม่ถูกแบ่งแยก การศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการส่งเสริม สนับสนุนสังคมประชาธิปไตยและความเป็นธรรมในสังคม ปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู รวมทั้งการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันและสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง สถานศึกษาทุกแห่งต้องเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม นั่นคือ เป็นสถานศึกษาสำหรับทุกคน ผู้เรียนทุกคนเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความหลากหลาย และทุกคนสามารถประสบความสำเร็จตามศักยภาพแห่งตน ความต้องการของผู้เรียนถูกระบุเป็นรายบุคคลและได้รับการสนับสนุนด้วยการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เข้ามามีส่วนร่วมและแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกับครู สถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง นักวิจัย นักการเมือง ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมทั้งองค์การทางสังคมการเรียนรู้รวมไม่ใช่อุดมการณ์แต่เป็นความคาดหวัง และเป็นนโยบายของประเทศที่มาจากการศึกษาวิจัยที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ รวมทั้งมีการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ด้วยการตระหนักรู้ของทุกคนในสังคมว่าการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพจะนำไปสู่ความเป็นธรรมในสังคม (ดารณี อุทัยรัตนกิจ , 2562)

โรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม กำลังเผชิญกับปัญหาการเพิ่มขึ้นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา และทางจิตใจ ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญที่ต้องการการตอบสนองอย่าง เร่งด่วน ความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของ นักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและการปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การเพิ่มขึ้นของจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สะท้อนถึงความต้องการที่สูงขึ้นในการพัฒนาระบบ การศึกษาที่สามารถรองรับความหลากหลายของนักเรียนได้อย่างทั่วถึง เพื่อรับมือกับปัญหานี้ โรงเรียนต้อง มีการพัฒนากลยุทธ์การบริหารที่เน้นการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษหรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา และทางจิตใจ รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมการ เรียนรู้ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและการพัฒนาของนักเรียนทุกคน นอกจากนี้ การสนับสนุนด้านจิตวิทยาและ การให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา และทาง จิตใจและครอบครัวก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้พวกเขาสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้อย่าง (โรงเรียนเม็ง รายมหาราชวิทยาคม, 2566)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม เพื่อศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและสภาพ พึงประสงค์ของการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนที่ดีที่สุด ข้อมูลจะถูก รวบรวมจากครู นักเรียน และผู้บริหาร เพื่อให้ได้แนวทางที่ครอบคลุมและตรงกับความต้องการของทุกฝ่าย ผลการวิจัยจะถูกนำไปพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาและพัฒนา คุณภาพการศึกษาของนักเรียนทุกคน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการ จัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย
2. เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษา แบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ในด้าน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงรายในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา 36 คน นักเรียน 91 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 129 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.906

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการ หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้าระดับ ครูผู้สอน ครูหัวหน้าเรียนรวม ครูการศึกษาพิเศษ รวมจำนวนทั้งสิ้น 19 คน ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Structured Interview) 1) โดยสัมภาษณ์เชิงลึก 2) สทนทนากลุ่ม ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษากลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ครั้งนี้มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหาร การศึกษา การบริหารหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถที่เชี่ยวชาญทางการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มนโยบาย 3 คน กลุ่มนักวิชาการ 3 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ 3 คน ทำให้สามารถเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์โดยตรง ซึ่งช่วยให้ได้แนวคิดและแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่เป็นประโยชน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญ ทำให้สามารถสังเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและนำไปใช้พัฒนาได้

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับคุณภาพ ของการบริหาร จัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในภาพรวม

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	ด้านผู้เรียน	3.55	0.78	มาก	4.58	0.50	มากที่สุด
2	ด้านสภาพแวดล้อม	3.57	0.75	มาก	4.67	0.46	มากที่สุด
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.59	0.75	มาก	4.68	0.47	มากที่สุด
4	ด้านเครื่องมือ	3.66	0.84	มาก	4.65	0.51	มากที่สุด
	ภาพรวม	3.55	0.78	มาก	4.58	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในภาพรวมสภาพปัจจุบันมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.55$, S.D.=0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านเครื่องมือ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.66$, S.D.=0.84) รองลงมา คือด้านการจัดการเรียนการสอน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.59$, S.D.= 0.75) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านผู้เรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.55$, S.D.= 0.78) สภาพอันพึงประสงค์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.58$, S.D.=0.50) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการจัดการเรียนการสอน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68$, S.D.=0.47) รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อม มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$, S.D.= 0.46) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านผู้เรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}=4.58$, S.D.= 0.50)

2. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

สรุปผลการศึกษาหาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า ด้านทรัพยากรบุคคล เป็นปัจจัยที่มี

ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการสอน การบริหาร และการดูแลนักเรียน อย่างไรก็ตาม การทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ จำเป็นต้องมี ด้านนโยบายการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรวมถือเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษา การกำหนดนโยบายที่เน้นความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนทุกกลุ่ม เช่น การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม การออกระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม การดำเนินนโยบายควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามและประเมินผลนโยบายโดยใช้ข้อมูลที่ชัดเจนจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวมได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ด้านทรัพยากรทางการเงินและเทคโนโลยี มาสนับสนุน ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รวมถึงพัฒนาระบบการศึกษาให้ทันสมัยและตอบโจทย์นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้านหลักสูตรและวิธีการสอน เป็นอีกองค์ประกอบที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรที่เหมาะสมต้องสามารถบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนและสอดคล้องกับแนวโน้มทางการศึกษายุคใหม่ ขณะเดียวกัน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ก็เป็นปัจจัยสำคัญ โดยต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรวม นักเรียนทุกกลุ่มควรได้รับโอกาสในการเรียนรู้ที่เท่าเทียมและสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นได้อย่างทั่วถึง อีกหนึ่งองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาแบบเรียนรวมคือ ด้านการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ปกครอง ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และครอบครัว ช่วยเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การจัดการเรียนรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

จากการดำเนินการวิจัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญจากปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาสังเคราะห์เป็นแนวทางปฏิบัติ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงการ/กิจกรรม ดังนี้

วิสัยทัศน์

"มุ่งสร้างโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม ส่งเสริมความหลากหลาย เสมอภาค และการมีส่วนร่วม พัฒนา
นักเรียนในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อสร้าง
โอกาสและความสำเร็จที่ยั่งยืน"

พันธกิจ

- 1) พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรวมปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและ
วัฒนธรรมองค์กรให้เหมาะสมกับนักเรียนทุก
- 2) บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาและแบ่งปันทรัพยากร
- 3) พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร ส่งเสริมการฝึกอบรมครูและบุคลากรในด้านการจัดการเรียนรู้
เฉพาะบุคคล
- 4) ปรับปรุงเครื่องมือการเรียนการสอน ใช้เทคโนโลยีและพัฒนาเครื่องมือเฉพาะทางที่ตอบสนอง
ความต้องการของนักเรียนแบบเรียนรวม
- 5) พัฒนาระบบการประเมินสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรียนรวม โดยกำหนดเกณฑ์การวัด
ความพึงพอใจและความรู้สึกของนักเรียน เพื่อให้มั่นใจว่าสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้และตอบสนอง
ความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ
สูงสุด

เป้าประสงค์

- 1) จัดการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรวมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่
ส่งเสริมความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียนทุกกลุ่ม
- 2) การบริหารทรัพยากรที่ครอบคลุมและเพียงพอ จัดหาและกระจายทรัพยากรทางการศึกษา
อย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบเรียนรวมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- 3) ยกระดับศักยภาพครูและบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวมพัฒนาทักษะและความ
เข้าใจของครูและบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนรู้เฉพาะบุคคลผ่านการอบรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- 4) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพพัฒนาและใช้เครื่องมือ
การเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความหลากหลาย
ทางการเรียนรู้
- 5) สถานศึกษามีระบบการประเมินสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ โดย
สามารถวัดความพึงพอใจและความรู้สึกของนักเรียนอย่างชัดเจน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบเรียนรวม

1.โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อรองรับการเรียนรวม

- 1.1 กิจกรรมจัดหาสื่อและอุปกรณ์ช่วยสอน เช่น หนังสือเสียง ซอฟต์แวร์ช่วยอ่าน

- 1.2 กิจกรรม สร้างห้องเรียนพิเศษที่รองรับการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 2.โครงการสร้างบรรยากาศเชิงบวกและวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบเรียนรวม
 - 2.1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเรียนรวมให้กับครูและบุคลากร
 - 2.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
 - 2.3 กิจกรรมพี่เลี้ยง (Buddy Program) เพื่อให้ นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 3.โครงการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่รองรับการเรียนรวม
 - 3.1 กิจกรรมจัดทำแผนการสอนที่หลากหลายและรองรับความแตกต่างของผู้เรียน
 - 3.2 กิจกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนเพื่อช่วยนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
 - 3.3 กิจกรรมจัดทำแหล่งเรียนรู้เสริม เช่น ห้องสมุดออนไลน์ หนังสือเสียง

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรและใช้ทรัพยากรอย่างครอบคลุม

- 1.โครงการพัฒนาแผนการจัดสรรและใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.1 จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรในโรงเรียนโดยใช้ข้อมูลที่แม่นยำและครอบคลุม
 - 1.2 กิจกรรมจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีตัวแทนจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
- 2.โครงการพัฒนาระบบการใช้ทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบเรียนรวม
 - 2.1 กิจกรรมจัดหาสื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี และอุปกรณ์ที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบเรียนรวม
 - 2.2 กิจกรรมจัดทำระบบติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
 - 2.3 กิจกรรมทำแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการจัดสรรและแบ่งปันทรัพยากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับศักยภาพครูและบุคลากรในด้านการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวม

- 1.โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวม
 - 1.1 กิจกรรมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบเรียนรวมและการออกแบบแผนการสอนที่เหมาะสม
 - 1.2 กิจกรรมจัดเวิร์กช็อปเกี่ยวกับแนวทางการประเมินและให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
 - 1.3 กิจกรรมสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมหลักสูตรออนไลน์และการอบรมต่อเนื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเรียนรวม
- 2.โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 กิจกรรมจัดตั้งศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี

2.2 กิจกรรมจัดประชุมสัมมนาและเสวนาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.3 กิจกรรมจัดโครงการศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวม

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนการสอน

1.โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับการศึกษาแบบเรียนรวม

1.1 กิจกรรมจัดทำคลังสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เช่น หนังสือเสียง วิดีโอการสอน อินโฟกราฟิก

1.2 กิจกรรมพัฒนาแอปพลิเคชันช่วยเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 กิจกรรมอบรมครูเกี่ยวกับการออกแบบและใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้

2.โครงการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ส่วนบุคคล

2.1 กิจกรรมอบรมครูเกี่ยวกับการใช้ AI และเทคโนโลยีวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา

2.2 กิจกรรมใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่มีระบบ AI วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของ

นักเรียน

3.โครงการพัฒนาห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) สำหรับการเรียนรวม

3.1 กิจกรรมเทคโนโลยีช่วยสอน เช่น ซอฟต์แวร์ช่วยอ่าน-เขียน และอุปกรณ์สื่อสารสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการประเมินสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรียนรวมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

1.โครงการพัฒนาระบบประเมินโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้แบบเรียนรวม

1.1 กิจกรรมจัดทำแบบสำรวจและแบบประเมินมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเรียนรวม

2.โครงการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมเรียนรวม

2.1 กิจกรรมจัดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้

2.2 จัดทำแบบประเมินคุณภาพการเรียนรู้ที่รองรับนักเรียนทุกประเภท

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย เชียงราย

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่ามีการพัฒนาในระดับมากในทุกด้าน เช่น ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ โดยเฉพาะด้านเครื่องมือที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงความสำคัญของการจัดหาและใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการสนับสนุนการจัดการเรียนรวม อย่างไรก็ตาม ด้านการควบคุมยังมีจุดที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้อาจตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียนได้ดีขึ้น

สภาพที่พึงประสงค์ในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนได้ มีแนวทางสนับสนุนนักเรียนผ่าน แผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล เพื่อให้สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของแต่ละคน รวมถึงการใช้ เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้ นอกจากนี้ โรงเรียนยังเน้น การจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เพื่อให้ทุกนักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมได้ สอดคล้องกับ แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับ การจัดการศึกษาเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางกายภาพ สติปัญญา หรือสังคม สถานศึกษา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2567) และสอดคล้องกับ ชนิดาภา โสหา (2560) ได้กล่าวว่า สภาพการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน คือ เด็กพิเศษได้รับสิทธิและโอกาสในการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบนโยบายและวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการบริหารการเรียนรวม ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดประชุมบุคลากรเพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมทุกปีการศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ คณะกรรมการจัดการเรียนรวมได้ดำเนินการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผน IEP

ตอนที่ 2 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย เชียงราย

จากการศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า ทรัพยากรบุคคล เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการสอน การบริหาร และการดูแลนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ จำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของครูและ

บุคลากรผ่านการอบรมและพัฒนาวิชาชีพ เช่น การฝึกอบรมด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan: IEP) และการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังที่ Armstrong (2006) ระบุว่า การพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายโสภา ศรีปวรรณ (2566) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวมในสถานศึกษาและในด้านนโยบายการศึกษา ที่สนับสนุนการเรียนรวมถือเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษา การกำหนดนโยบายที่เน้นความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนทุกกลุ่ม เช่น การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม การออกระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม การดำเนินนโยบายควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามและประเมินผลนโยบายโดยใช้ข้อมูลที่ชัดเจนจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวมได้อย่างต่อเนื่อง ดังที่ ญาณวรุฒม์ ทิระพัฒน์ (2564) พบว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 6 ด้าน ได้แก่ นโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม การจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง สอดคล้องกับ เตือนจิต มุลอินทร์ (2563) ที่พบว่า การกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมและการประสานงานระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ตอนที่ 3 กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนเม็กรายมหาราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

จำเป็นต้องมี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และโครงการ/กิจกรรม จากการวิเคราะห์ อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาแบบเรียนรวม มีความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความหลากหลายทั้งในด้านความสามารถ การเรียนรู้ และบริบททางสังคม กลยุทธ์เหล่านี้ช่วยส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวย การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ดังที่ สุนิสา เพียรนิล (2565) ได้วิจัยพบว่า การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการที่เน้นการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรียนรวมมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนทุกกลุ่ม การจัดพื้นที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการใช้ทรัพยากรการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

แบบเรียนรวม เช่น การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างเครือข่ายสนับสนุน และการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้อง กับ พรรณิภา ทองสุข (2560) ผลการวิจัยระบุว่า การพัฒนากลยุทธ์ในโรงเรียนแบบเรียนรวมจำเป็นต้องเน้นที่การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนความหลากหลายและการยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ครอบคลุมและยั่งยืน นอกจากนี้ การจัดหาเครื่องมือและทรัพยากรที่เหมาะสม เช่น เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและสื่อการเรียนรู้เฉพาะทาง จะช่วยให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนทุกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาและการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนแบบเรียนรวม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรมีการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านการควบคุม การสร้างระบบติดตามผลที่ครอบคลุมและมีความสม่ำเสมอ การประเมินผลที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมาย การเรียนรวม รวมถึงการจัดหาเครื่องมือเสริมเพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้ตอบสนองความหลากหลายของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้บริหารควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้ดิจิทัล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร สร้างความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา ซึ่งครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
3. ผู้บริหารควรมุ่งนำกลยุทธ์ไปปรับใช้ให้ตรงกับบริบทเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านความต้องการของผู้เรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนและปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การวิจัยควรเน้นการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างนักเรียนในแง่ของความสามารถ ความสนใจ และบริบทส่วนบุคคล เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมที่ตอบสนองความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการกำหนดนโยบาย เพื่อการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้กลยุทธ์ดังกล่าวในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน รวมถึงการประเมินผลกระทบของกลยุทธ์ต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมสำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม โรงเรียนเม็งรายมหาวิทยาลัยมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่รองรับความหลากหลายของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวม กลยุทธ์สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาแบบเรียนรวม คือ การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่มุ่งเน้นให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการจัดทำ แผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ การส่งเสริม การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะทางปัญญา และสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้ง การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบเรียนรวม ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนิดาภา โสหา. (2560). *การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ญาณวรุตม์ ดิระพัฒน์. (2564). *การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2562). *การศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม INCLUSIVE EDUCATION FOR SOCIAL JUSTICE*. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

- เตือนจิต มูลอินทร์ และ จิระพร ชะโน. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารบัณฑิตศึกษา, 17(77), 85-98.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิจสุพัฒน์ บังวรณ. (2566). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรวมด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร ห้องเรียนเสมอภาค เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะพลเมืองเข้มแข็ง สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 9(6), 320-329.
- ชนิดาภา โสหา. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ญาณวรุตม์ ตีระพัฒน์. (2564). การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2562). การศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม INCLUSIVE EDUCATION FOR SOCIAL JUSTICE. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- เตือนจิต มูลอินทร์ และ จิระพร ชะโน. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารบัณฑิตศึกษา, 17(77), 85-98.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553). ราชกิจจานุเบกษา.
- โรงเรียนเม็งรายมหาธาวิทยาคม. (2566). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self - Assessment Report : SAR) . โรงเรียนเม็งรายมหาธาวิทยาคม.
- ศรีปวรรณ สายโสหา. (2566). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนตะคร้อพิทยา อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 18(2), 125-138.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). รายงานประจำปีการศึกษา 2560. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2567). แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา. ใน กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษและเรียนร่วม, แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

เสริมทรัพย์ วรปัญญา. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษาในประเทศไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(5), 24-36.

M. Armstrong. (2006). *A handbook of human resource management practice (10th ed.)*.
Kogan Page.